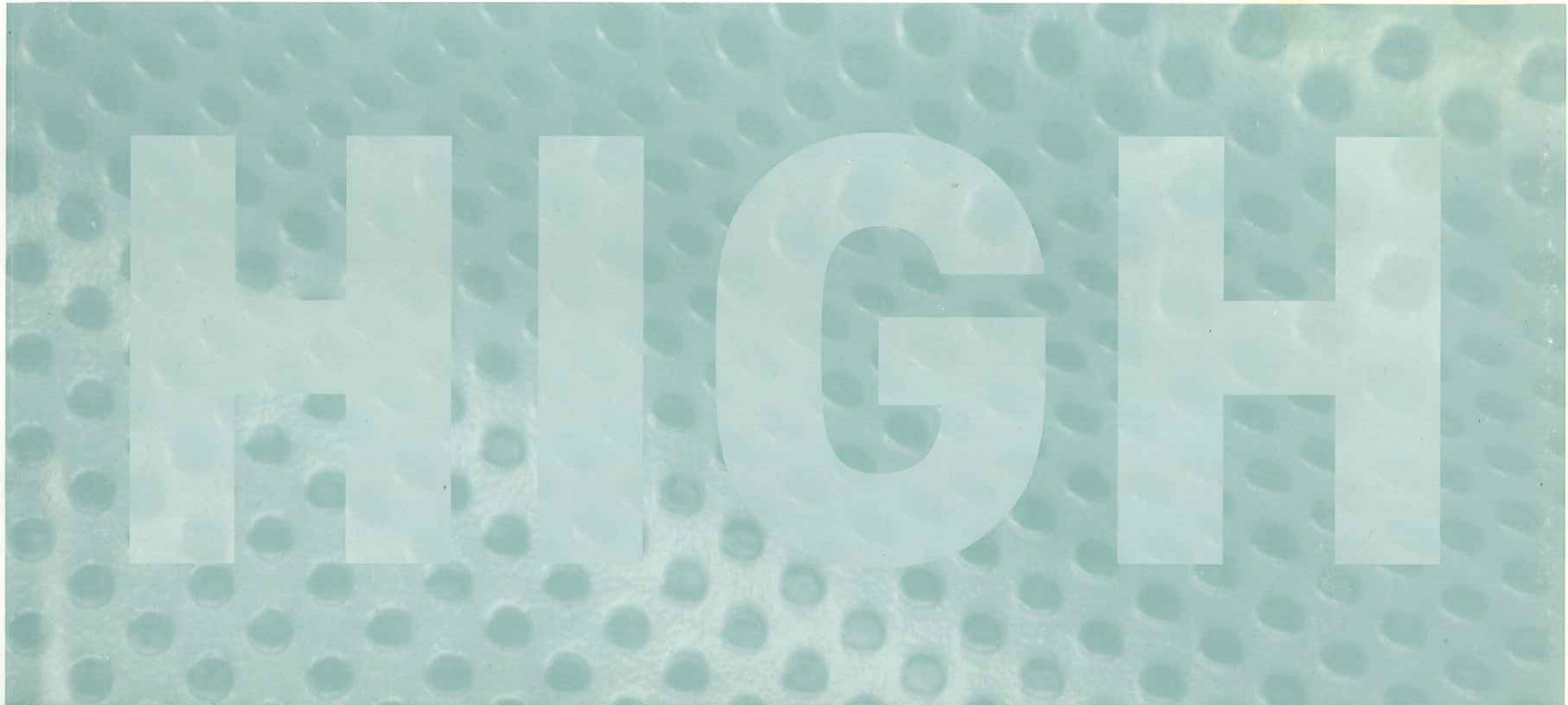

The top half of the image features a teal background with a repeating pattern of small, dark, circular shapes, resembling a textured surface like a rubber mat or a woven fabric.

HIGH

The bottom half of the image features a dark, almost black background with a repeating pattern of small, light, circular shapes, similar to the one in the top half but inverted in color.

LOW

HIGH TECH LOW TECH – DESIGN
TUSSEN TRADITIE EN INNOVATIE
AUDAX TEXTIELMUSEUM TILBURG
SUZAN RÜSSELER

Het lichtgeleidende vermogen van glasvezels heeft **Niels van Eijk** (1970) in het ontwerp van de *Bobbin Lace Lamp* (2002) op fascinerende wijze gebruikt. Van vijfhonderd meter glasvezels vervaardigde hij een gekantkloste lamp. Het licht wordt via een generator en een halogeenspot getransporteerd door de glasvezels die in bundels van vierhonderd vezels bijeen worden gehouden in een doorzichtig kunststof slangetje. Op de knooppunten van het vlechtwerk breken steeds enkele van de vierhonderd glasvezels in het slangetje. Op deze breekpunten licht de transparante kap op. De vorm doet denken aan een uitgerekte versie van traditionele ronde lampenkappen, maar door de royale afmetingen en de glinstering van het licht wekt de lamp ook associaties met kristallen kroonluchters. Evenals Wanders *Knotted Chair* laat de *Bobbin Lace Lamp* een integrale verbinding zien tussen functie, constructie en decoratie.

Maartje Steenkamp (1973) maakte voor haar loungestoel *TWOGETHER para* (2005) [CAT. P. 50] eveneens innovatief gebruik van glasvezels. Constructiemateriaal is een driedimensionale, geweven glasmat van het Nederlandse bedrijf Parabeam, die in epoxyhars is gedompeld. Alleen de vezels zuigen zich vol met hars. Daardoor is het materiaal zeer sterk, maar ook licht. De in epoxyhars gedompelde glasvezelmat werd in een mal in stoelvorm gefixeerd. Als bekleding diende een witte netstof uit de serie *Hybrids & Fusion*, een collectie van de Nederlandse fabrikant Ferdinand Visser. De stoel is ontwikkeld in het

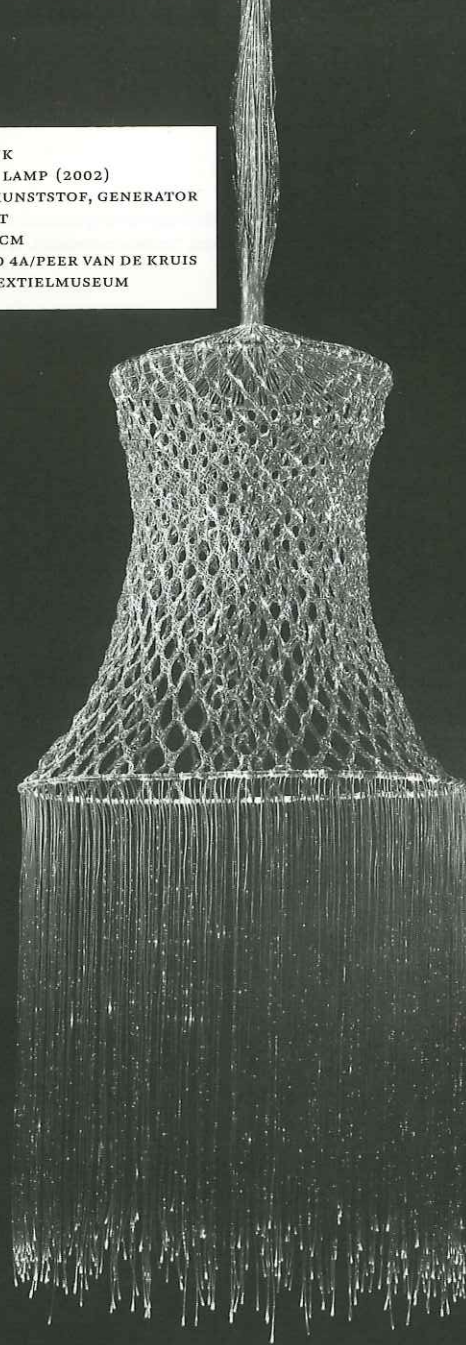
kader van het project *Under Cover*, dat op initiatief van Stichting Sofa en stof-fabrikant De Ploeg tot stand kwam. Doel was het onderzoek naar bekleding en beklede meubels. De stoel breekt in tal van aspecten met de conventies van het gestoffeerde meubel. Constructie en zitgedeelte vormen geen gescheiden onderdelen meer, zowel het frame als ook de bekleding

zijn van textiel en de textiele constructie is door de bekleding heen zichtbaar. De geweven glasvezelmat heeft op die manier ook een decoratieve functie. In deze moderne variatie op het gestoffeerde fauteuil wordt bovendien de gebruiksfunctie uitgebreid, aangezien de brede armleuning ook als bijzettafel kan dienen.

Een dunne mat van geweven glasvezels, die in een flexibele hars is gedompeld vormt de bekleding van de *Magic Chair* (2002) [CAT. P. 47] uit de serie *Black Magic* van de Arnhemse ontwerper **Ineke Hans** (1966). Hoewel geavanceerde materialen zijn toegepast, oogt de sculpturale stoel vertrouwd omdat de textuur lijkt op gevlochten rotanmatten. De kern van de stoel bestaat uit polyesterfoam, die op plekken waar het zitcomfort dat vereist zacht is. Eroverheen is de glasvezelmat aangebracht. Bijzonder aan deze stoel is het gebruik van een biologische flexibele hars, die glasvezels en foam met elkaar verbindt.

Bertjan Pot (1975) heeft in één van zijn vroege ontwerpen eveneens de mogelijkheden van gebruiksvoorwerpen uit composieten met glasvezels verkend. Zijn *Random Light* (1999/2002), een bolvormige lamp van glasvezels, kwam tot stand door de willekeurige wikkeling van in epoxyhars gedrenkte glasvezels rond een rubberen ballon. Op zoek naar

NIELS VAN EIJK
BOBBIN LACE LAMP (2002)
GLASVEZEL, KUNSTSTOF, GENERATOR
GEKANTKLOST
Ø 40 CM, 181 CM
FOTO: STUDIO 4A/PEER VAN DE KRUIS
COLLECTIE TEXTIELMUSEUM

draaid tot vezels. De meeste keramische vezels worden verwerkt tot matten en dienen meestal als isolatiemateriaal bij hoge temperaturen.¹⁵ Keramische vezels, die goede hittegeleiders zijn en bestand tegen hogere temperaturen dan glas, zijn in drie gebruiksvoorwerpen doeltreffend toegepast. **Gwendolyn Floyd** (1979), in 2005 afgestudeerd aan de Design Academy in Eindhoven, ontwierp *Ceramic Table Cloth* (2005) [CAT. P. 45], een wit tafellaken, dat zich op het eerste gezicht amper onderscheidt van de traditionele katoenen of linnen versies. Slechts een subtiel detail, het borduursel 300°C, wijst op de geavanceerde eigenschappen van dit tafelkleed. Hete potten en pannen kunnen dus rechtstreeks op het tafellaken worden geplaatst.

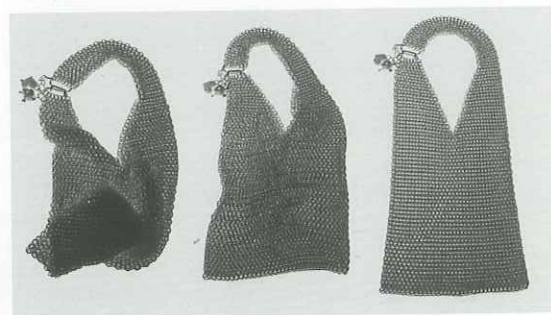
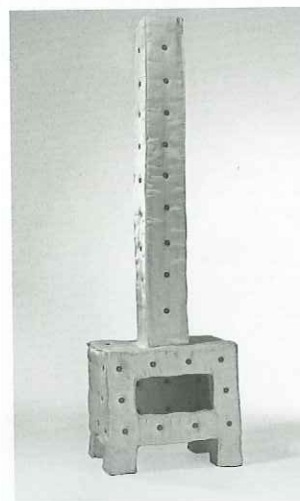
Gijs Bakker (1942) maakte voor de theepot *High Tech Accent* (1997) [CAT. P. 43] gebruik van de isolerende eigenschappen van keramisch textiel. In het kader van een samenwerkingsproject tussen Droog Design en de Duitse porseleinfabrikant Rosenthal ontwierp hij verschillende versies, waarbij hij een bestaand, klassiek model van een theepot uit de collectie van het bedrijf voorzag van één of twee handgrepen van gevlochten keramische vezels. De handgreep werd rechtstreeks op de theepot geglazuurd. Doordat de vezels aan de uiteinden op de pot worden uitgespreid om een betere hechting van het glazuur te bereiken, ontstaat er op dit grensvlak een decoratief element dat een functioneel onderdeel van de theepot vormt. Het resultaat oogt simpel en overtuigend.

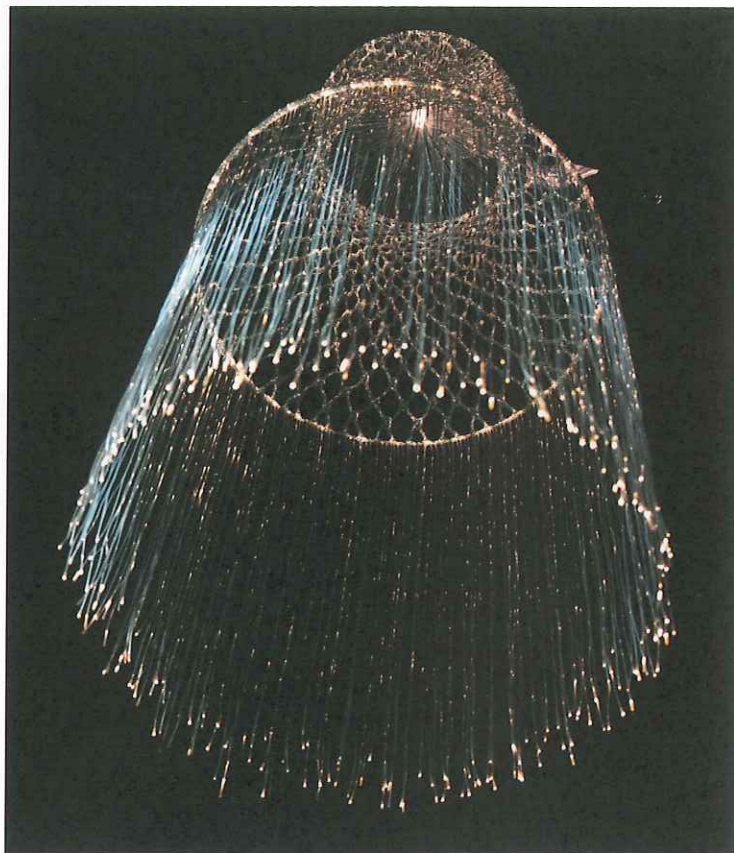
24

Het zachte uiterlijk van de *Soft Stove* (2004), een kachel naar ontwerp van **Niels van Eijk** (1970) en **Miriam van der Lubbe** (1972), tart daarentegen waarnemingsgewoontes. In samenwerking met het bedrijf Insulcon BV uit Steenbergen heeft het ontwerpersduo een zachte kachel van keramisch textiel vervaardigd. De materiaalkeuze is innovatief en ligt tegelijkertijd in het verlengde van keramiek als traditioneel materiaal van kachels en haarden. Het is echter moeilijk te geloven dat in deze kwetsbaar uitziende grijs-zilveren kachel daadwerkelijk een vuur gestookt kan worden. Maar het kan wel degelijk. Samen met Insulcon wordt er gekeken naar de mogelijkheden van kleinschalige productie. De verwarring die de zachte vorm van de kachel oproept, is trouwens door de ontwerpers ingecalculeerd. In het project UNDERDOGMA stelden zij zich de opdracht om vooronderstellingen die bij gebruiksvoorwerpen klakkeloos worden aanvaard, op speelse wijze onderuit te halen. Waarom zou een kachel altijd van hard materiaal als metaal of keramieken tegels gemaakt moeten worden?

Het Amsterdamse ontwerpbureau **Freedom of Creation** (FOC), gesticht door de Finse ontwerper **Janne Kyttänen** (1974) en de Amsterdamse ontwerper **Jiri Evenhuis** (1973), heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de toepassing van de rapid prototyping techniek voor het produceren van gebruiksvoorwerpen en kledingstukken. Rapid prototyping, een techniek die in de jaren tachtig voor toepassingen in de modelbouw werd ontwikkeld, is een verzamelnaam voor de industriële productie van enkelstuks objecten, die als een

¹⁵ A. Becker, 'High-performance fibers', a.w. 73.

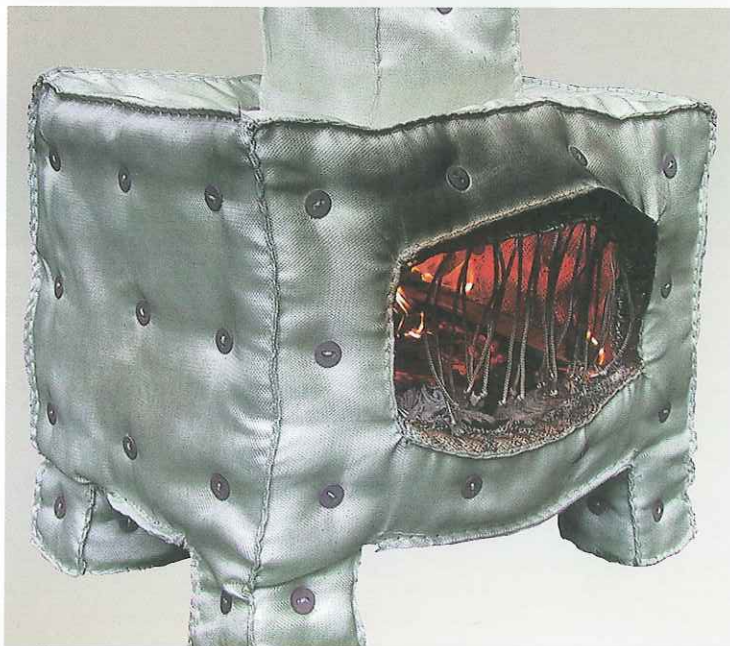
Niels van Eijk

Bobbin Lace Lamp (2002)

glasvezel, kunststof, generator / gekantklost / Ø 40 cm, 181 cm

Foto: Studio 4a / Peer van de Kruis / Collectie Textielmuseum

De gekantklost lamp bevat 500 meter glasvezels. Het licht van een halogeenspot wordt getransporteerd door de glasvezels die per 400 in een kunststof slangetje zitten. Op de knooppunten breken steeds enkele van de 400 glasvezels. Op deze breekpunten licht de kap op.

Niels van Eijk / Miriam van der Lubbe

Soft Stove (2004)

kachel / keramisch textiel [3M] / 50 x 40 x 200 cm

Geproduceerd in samenwerking met Insulcon BV Steenberghe

Foto: Niels van Eijk / Miriam van der Lubbe

Het zachte uiterlijk van de kachel tart waarnemingsgewoontes. De keuze voor keramisch textiel als materiaal voor de *Soft Stove* is innovatief en sluit tegelijkertijd aan bij de traditie van kachels van keramiek.